

TUDTA,
HOGY...

...az utóbbi évek nemesítési munkájának köszönhetően ma már rengeteg fajtája kapható, és a sárga árnyalatai mellett piros, narancs, rózsaszín változatok közül is választhatunk?

Coreopsis x hybrida
'Big Bang Sun Splash'

HOSSZAN NYÍLÓ ÉVELŐK

Coreopsis verticillata 'Moonbeam'

Coreopsis rosea 'Sweet Dreams'

Coreopsis lanceolata

Az évelőket évszakjelző növényeknek nevezzük, mert általában csupán néhány hétig, az esztendő jellegzetes időszakában virágoznak. Ám van közöttük néhány, mely különlegesen hosszú virágzással ajándékoz meg minket. A hosszan nyíló évelő virágokról szóló sorozatunkban újabb két nemzetség népszerű tagjait mutatjuk be.

MENYECSKESZEM

Méltán az egyik leggyakrabban ültetett kerti virágunk a menyecskeszem (*Coreopsis*), szinte nincs nyári virágoskert valamilyen változata nélkül. Sokan szeretik, hiszen gazdagon árasztja sárga virágait, amelyek mint megannyi napocska ragyognak a kertben. Megérdemelten lett másik magyar neve a szépecske.

A természetben előforduló több mint száz alapfaj többsége az amerikai földrészen él. A legnépszerűbb menyecskeszemek szülői az észak-amerikai prérők jellegzetes növényei. Ennek ismeretében már tudhatjuk, hogy napfény- és melegkedvelő növények, melyek némi szárazságot is elviselnek. Agyagos

vagy pangó vizes talajban hamar elpusztulnak. Az alapfajokat magvetéssel, a fajtákat tőosztással vagy tőhajtás-dugványozással szaporíthatjuk. A kora tavasszal elvetett magokból akár az első évben virágzó növényt nevelhetünk.

Bokros növekedésű, felálló szárú évelő a **nagyfészki menyecskeszem** (*Coreopsis grandiflora*). Fényes zöld, lándzsás vagy szárnyasan szeldelt levelei sűrű bokrot képeznek, melyek közül magasra törnek a virágzat szárai. Az arany-sárga fészkes virágok köze kicsi, körülötte a nyelv virágok sokasága csalogatja a beporzó rovarokat. A növény magassága a fajtától függ, az 'Early Sunrise' például 40-50 cm, a teltvirágú 'Sunray' 60 cm magasra nő. Napos fekvést,

rendszeres vízellátású, tápdús talajt kedvelnek. Mindkét fajta hónapokon át virágzik, június elejétől szeptemberig fáradhatatlanul bontja szirmait. Ráadásul kitűnő vágott virág, bimbós állapotban leszedve a vázában kinyílik és két hétig is gyönyörködhetünk benne. A rengeteg virág miatt hamar elöregednek a tövek, ezért jó, ha háromévente szétosztjuk őket. Az erőteljes nyár végi visszavágás is meghosszabbíthatja az életüket.

Származásában, megjelenésében, igényeiben nagyon hasonlít az előző fajhoz a **lándzsalevelű menyecskeszem** (*Coreopsis lanceolata*), ami megkülönbözteti tőle, az a hosszú, lándzsás levele, kecsesebb termete és kissé korábbi virágzása.

Száraz területek kedves színfoltja lehet a kistermetű **törpe menyecskeszem** (*Coreopsis rosea*), mely szintén az USA-ból származik. Erre utal egyik népszerű fajtájának neve, az 'American Dream' is. Sűrű, rövid tarackokkal terjedő, kis, laza bokrot képező évelő, szálás levelei élénkzöldek. Kifejezetten napos fekvésben érzi jól magát. Nyáron nyíló kisméretű rózsaszín virágai elborítják a bokrot.

A többi menyecskeszemmél összehasonlítva a **keskenylevelű menyecskeszem** (*Coreopsis verticillata*) a leghosszabb életű és a legjobb szárazságtűrő.

Felálló szárú, keskeny, szálás levelű növény, rövid rizómáinak köszönhetően kis telepet alkot. Az egész növény nagyon laza, légies megjelenésű. Bár sokféle környezeti körülményt tolerál, legszebben közép-kötött, közepes táperezű talajban, közepes vízellátás mellett fejlődik. Ilyen körülmények között hosszú életű. Kiválóan alkalmas napos részsűkre, vegyes virágágyakba is, mert nem agresszíven terjed. Számos fajtája van forgalomban, melyek a sárga különböző árnyalataiban virítanak, magasságuk 25-90 cm között változik.

Legnépszerűbb fajtája a *Coreopsis verticillata* 'Moonbeam', melyet 1992-ben az év évelő növényévé is választottak. Ragyogó, világos cirtomsárga virágait bőségesen ontja kora nyártól nyár végéig. Ez a növény jó választás kezdők számára is, mert könnyen fenntartható, sok szépséget nyújt.

A növény-nemesítők létrehozták a **menyecskeszem-hibrideket** a fenti fajok keresztezésével, azok előnyös tulajdonságait kihasználva több fajtát, sőt fajtasorozatot állítottak elő.

A 'Big Bang' sorozatban találunk sárga, bordó, krémfehér virágú fajtákat. Közös tulajdonságuk, hogy nem érlelnek magot, ezért egész nyáron szakadatlanul hozzák virágikat. Kiválóan alkalmasak évelőágyások szegélyébe, de nagyobb konténerben szép díszei lehetnek akár a teraszra is a 30 cm-es bokrok. Jó minőségű talajt és rendszeres öntözést kívánnak. Bár télállóak, sajnos nem hosszú életűek.

A 'Li Bang' fajtasorozat tagjai a 'Big Bang' fajtasorozat alacsonyabb termetű testvérei. Steril virágaik nem hoznak magot, ezért egész nyáron folyamatosan virágoznak.

KESERŰFŰ

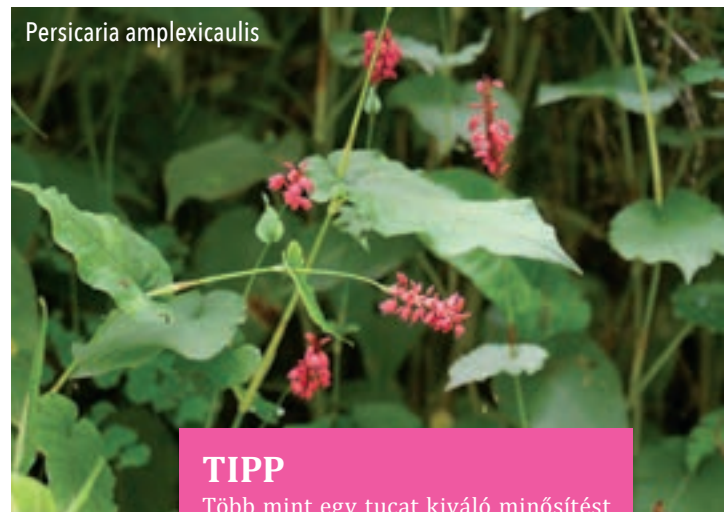
Több helyen lenne érdemes ültetni a kertekben a keserűfű-fajokat (*Persicaria*), hiszen az egész Földön elterjedtek. A nemzetség mintegy 150 faja között találunk alacsony, párnás növekedésű sziklakerti növényt és természetes, vízpartokon élőt egyaránt. A legtöbb magas és közép magas, nem terjedő tövű

Coreopsis grandiflora

Persicaria affinis 'Dimity'

Persicaria amplexicaulis

TIPP

Több mint egy tucat kiváló minősítést kapott fajta közül érdemes választani, néhány példa közülük:

'Alba' – fehér

'Ample Pink' – rózsaszín

'Border Beauty' – bordó

'Endless Beauty' – halványrózsaszín

'Fascination' – rózsaszín

'Taurus' – bordópiros

évelőfajta alkalmas évelőborderek háttér-növényének vagy struktúráképzőnek. A kertészeti alkalmazásban dísznövényként előforduló fajokat néhány évtizede *Polygonum*, illetve *Bistorta* nemzetségnévről *Persicaria* névre keresztelték.

Nepál hegyoldalairól került termesztésbe az **örökzöld keserűfű** (*Persicaria affinis*), ez a rendkívül hosszan nyíló évelő. Heverő szárát 10 cm-es, elliptikus, fényeszöld levelek borítják, melyek enyhe télen bronzosra színeződve megmaradnak. Efölé hozza egyes szárazon apró virágokból álló tömött álfüzéreit. Virágzáskor 30 cm magas szőnyeget alkot. A virágok elnyílás során egyre sötétebb árnyalatúak lesznek, rózsaszínből bordóra, majd vörösbarnára változnak, és a kocsányon maradnak. Ezáltal egy időben több színárnyalatot látunk. Május elejétől október végéig folyamatosan nyílik, és az elnyílt virágai is szépek. Üde talajú, napos, félárnyékos helyeken kiváló talajtakaró, cserjék között is megél, de tópartra is ültethető. Népszerű fajtája a 'Darjeeling Red'.

Szintén a Himalájából származik a **szárölelő keserűfű** (*Persicaria amplexicaulis*). A

termetes, figyelmet kérő kiváló évelő 80-100 cm magas bokorrá fejlődik. Levelei hegyes tojásdadok vagy széles lándzsásak, levélnyel nélküliek, szárölelők. Rózsáspiros virágai meglehetősen hosszú álfüzért alkotnak, július-szeptember között, a legjobb fajták pedig októberig is nyílnak. Öntözött ágyásokban gyönyörű border évelő, kitűnő háttérnövény. Vízpartokra is nagyon jó választás. Remekül mutat díszfüvekkel, magas kúpvirággal (*Rudbeckia laciniata*) és csillagószirózsákkal (*Aster x frikartii*). Kevés gondozással is beéri, csupán késő ősszel vagy kora tavasszal vágjuk le az elszáradt hajtásokat. Tápanyagpótlással gazdagabb virágzásra készíthetjük.

Ambrus Mária Zsófia